JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
YVES BOT
21 päivänä kesäkuuta 2012 [1]

Asia C-268/11

Atilla Gülbahce
vastaan
Freie und Hansestadt Hamburg

(Ennakkoratkaisupyyntö – Hamburgisches Oberverwaltungsgericht (Saksa))

ETY — Turkki-assosiaationeuvoston päätös N:o 1/80 — Syrjintäkiellon periaate työehtojen osalta — Määräaikaisen oleskeluluvan ja toistaiseksi voimassa olevan työluvan myöntäminen turkkilaiselle työntekijälle — Oleskeluluvan jatkamisesta tehtyjen päätösten peruuttaminen taannehtivasti — Edellytykset oleskeluoikeuden perustamiselle päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaan toistaiseksi voimassa olevan työluvan vuoksi

1. Esillä olevassa asiassa Hamburgisches Oberverwaltungsgericht (Saksa) pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan jälleen kerran assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehtyä assosiaationeuvoston [2] päätöstä N:o 1/80. [3]

2. Asian tosiseikat koskevat Turkin kansalaista, joka on tullut Saksan alueelle perheenyhdistämistä varten myönnetyllä viisumilla ja saanut tällä perusteella oleskeluoikeuden. Tälle työntekijälle on myös myönnetty toistaiseksi voimassa oleva työlupa. Keskeisenä kysymyksenä asiassa on se, onko jäsenvaltion viranomaisilla oikeus päätöksen N:o 1/80 määräysten nojalla peruuttaa Turkin kansalaiselle myönnetyt oleskeluluvat taannehtivasti siitä päivästä lukien, jona kansallisen oikeuden mukainen luvan myöntämisperuste eli yhteiselämä puolison kanssa on lakannut.

3. Tämän kysymyksen johdosta on aluksi tutkittava, voiko pääasian valittaja vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen luetelmakohtaan perustuviin oikeuksiin riitauttaakseen tämän taannehtivasti tehdyn peruuttamispäätöksen ja saadakseen oleskelulupansa jatketuksi. Kyseisen määräyksen mukaan turkkilaisilla siirtotyöläisillä on oikeus työskenneltyään säännönmukaisesti yhden vuoden vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoilla saada työlupansa uudistetuksi samaa työnantajaa varten.

1 — Alkuperäinen kieli: ranska.

2 — Assosiaationeuvosto perustettiin Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisellä assosiaatiosopimuksella, jonka allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 yhtäältä Turkin tasavalta sekä toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö. Sopimus tehtiin, hyväksyttiin ja vahvistettiin yhteisön puolesta 23.12.1963 tehdyllä neuvoston päätöksellä 64/732/ETY (EYVL 1964, 217, s. 3685; jäljempänä assosiaatiosopimus).

3 — Päätökseen N:o 1/80 voi tutustua julkaisussa *Accord d'association et protocoles CEE-Turquie et autres textes de base*, Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, Bryssel, 1992.

4. Seuraavaksi tässä asiassa on täsmennettävä päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan Euroopan unionin jäsenvaltiot soveltavat niiden laillisille työmarkkinoille kuuluviin turkkilaisiin työntekijöihin järjestelmää, joka ei sisällä minkäänlaista kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää unionin jäsenvaltioiden kansalaisten palkkaukseen ja muihin työehtoihin verrattuna. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii erityisesti, voiko turkkilainen työntekijä, jolle on myönnetty toistaiseksi voimassa oleva työlupa, vedota pätevästi tähän määräykseen oleskelulupansa jatkamiseksi siinäkin tapauksessa, että hän ei täytä päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa asetettuja edellytyksiä.

5. Tosiasiassa unionin tuomioistuimen on otettava kantaa siihen, koskeeko päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohta ainoastaan laillisille työmarkkinoille kuuluvien Turkin kansalaisten työnteon edellytyksiä, kun taas näille työmarkkinoille pääsyn edellytyksistä ja tässä tarkoituksessa tarvittavan oleskeluoikeuden saamisesta määrätään yksinomaan päätöksen 6 artiklan 1 kohdassa. Vai voidaanko katsoa, että päätöksen 10 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla syrjintäkiellolla on vaikutuksia myös turkkilaisten työntekijöiden työhön pääsyn edellytyksiin ja sen seurauksena heidän oleskeluoikeuteensa?

6. Ehdotan tässä ratkaisuehdotuksessa, että unionin tuomioistuin tulkitsee päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaa siten, että jäsenvaltio ei voi peruuttaa turkkilaisen työntekijän oleskelulupaa taannehtivasti siitä päivästä lukien, jona kansallisen oikeuden mukainen luvan myöntämisperuste on lakannut, kun tämä työntekijä ei ole syyllistynyt vilpilliseen menettelyyn ja kun peruuttaminen tapahtuu tässä määräyksessä tarkoitetun yhden vuoden säännönmukaisen työskentelyjakson päätyttyä.

7. Tämän jälkeen selostan syyt, joiden vuoksi päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa on mielestäni tulkittava siten, että turkkilainen työntekijä, jolla on toistaiseksi voimassa oleva työlupa ja joka ei täytä kyseisen päätöksen 6 artiklan 1 kohdassa asetettuja edellytyksiä, ei voi vedota ensin mainittuun määräykseen saadakseen oleskelulupansa vastaanottavassa jäsenvaltiossa jatketuksi.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *Unionin oikeus*

1. Assosiaatiosopimus

8. Euroopan talousyhteisö ja Turkin tasavalta tekivät 12.9.1963 assosiaatiosopimuksen turkkilaisten työntekijöiden vapaan liikkuvuuden sääntelemiseksi yhteisön alueella. Sopimuksen tarkoituksena on ”edistää sopimuspuolten välisten kaupallisten ja taloudellisten suhteiden jatkuvaa ja tasapainoista vahvistamista siten, että otetaan täysin huomioon tarve turvata Turkin talouden nopeutuva kehitys sekä Turkin kansan työllisyyden ja elinolojen kohentaminen”.[4]

9. Assosiaatiosopimuksessa tarkoitetun turkkilaisten työntekijöiden vapaan liikkuvuuden asteittaisen toteutumisen on tapahduttava assosiaationeuvoston, jonka tehtävänä on taata assosiaatiojärjestelmän asteittainen soveltaminen ja kehittäminen, päättämien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.[5]

4 — Ks. assosiaatiosopimuksen 2 artiklan 1 kohta.

5 — Ks. assosiaatiosopimuksen 6 artikla.

2. Päätös N:o 1/80

10. Assosiaationeuvosto teki päätöksen N:o 1/80, jonka tarkoituksena on erityisesti parantaa turkkilaisten työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä oikeudellista asemaa verrattuna assosiaatiosopimuksen 12 artiklan täytäntöönpanosta 20.12.1976 tehdyllä assosiaationeuvoston päätöksellä N:o 2/76 käyttöön otettuun järjestelmään. Viimeksi mainitussa päätöksessä myönnetään turkkilaisille työntekijöille asteittainen oikeus työhön vastaanottavassa jäsenvaltiossa sekä tällaisten työntekijöiden lapsille oikeus koulutukseen kyseisessä jäsenvaltiossa.

11. Turkkilaisten työntekijöiden oikeuksia koskevat määräykset on mainittu päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa, jossa määrätään seuraavaa:

”Jollei hänen perheenjäsentensä vapaata oikeutta työskentelyyn koskevista 7 artiklan määräyksistä muuta johdu, turkkilaisella työntekijällä, joka kuuluu laillisille työmarkkinoille tietyssä jäsenvaltiossa, on oikeus:

— työskenneltyään säännönmukaisesti yhden vuoden saada työlupansa uudistetuksi tässä jäsenvaltiossa samaa työnantajaa varten, jos hänellä on työpaikka;

— työskenneltyään säännönmukaisesti kolme vuotta vastaanottaa tässä jäsenvaltiossa valitsemaltaan saman ammattialan työnantajalta työtarjous, joka on tehty tavanomaisin ehdoin ja joka on rekisteröity tämän valtion työvoimaviranomaisissa, jollei yhteisön työntekijöille annettavasta etusijasta muuta johdu;

— työskenneltyään säännönmukaisesti neljä vuotta tässä jäsenvaltiossa tehdä vapaasti minkälaista tahansa valitsemaansa palkattua työtä.”

12. Päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdassa määrätään, että jäsenvaltiot soveltavat niiden laillisille työmarkkinoille kuuluviin turkkilaisiin työntekijöihin järjestelmää, joka ei sisällä minkäänlaista kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää unionin jäsenvaltioiden kansalaisten palkkaukseen ja muihin työehtoihin verrattuna.

13. Päätöksen 13 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Yhteisön jäsenvaltiot ja Turkki eivät voi ottaa käyttöön uusia rajoituksia, jotka liittyvät työhön pääsyn edellytyksiin, niiden työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä osalta, jotka oleskelevat ja työskentelevät laillisesti jäsenvaltioiden tai Turkin alueella.”

B *Kansallinen oikeus*

14. Ulkomaalaisten maahantulosta ja oleskeluoikeudesta liittotasavallan alueella 9.7.1990 annetun lain (Gesetz über die Einreise und den Aufenthalt von Ausländern im Bundesgebiet)[6] 19 §:n 1 momentin 1 kohdan 1 ja 4 alakohdassa säädetään, että kun yhteiselämä päättyy, aviopuolison oleskelulupaa jatketaan itsenäisenä ja Ausländergesetzin 17 §:n 1 momentissa mainitusta perusteesta riippumattomana oleskeluoikeutena, kun aviopuolisoiden yhteiselämä on kestänyt laillisesti Saksan liittotasavallassa vähintään kahden vuoden ajan ja kun ulkomaalaisella oli 1–3 alakohdassa mainittujen edellytysten täyttymiseen asti oleskelulupa tai muu oleskeluoikeuden osoittava asiakirja, paitsi jos hän ei ole voinut ajoissa hakea oleskelulupansa jatkamista itsestään riippumattomista syistä.

6 — BGBl. 1990 I, s. 1354; jäljempänä Ausländergesetz.

15. Ausländergesetzin 23 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, että oleskelulupa on myönnettävä sen 17 §:n 1 momentin mukaisesti Saksan kansalaisen ulkomaalaiselle puolisolle, kun kyseisen Saksan kansalaisen vakituinen asuinpaikka on liittotasavallan alueella.

16. Ulkomaalaisten oleskeluoikeudesta, työskentelystä ja kotouttamisesta liittotasavallan alueella 30.7.2004 annetun lain (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet)[7] 4 §:n 1 momentissa säädetään, että voidakseen saapua Saksan liittotasavallan alueelle ja oleskella siellä ulkomaalaisilla on oltava oleskelulupa, jollei unionin oikeudessa tai lainsäädännössä toisin säädetä tai jollei heillä ole oleskeluoikeutta assosiaatiosopimuksen nojalla.

17. Aufenthaltsgesetzin 4 §:n 2 momentin mukaan oleskelulupa antaa oikeuden työskennellä niissä tapauksissa, joista tästä on säädetty laissa, tai jos oleskeluluvassa nimenomaisesti sallitaan työskentely. Kussakin oleskeluluvassa on ilmoitettava, onko työskentely sallittua. Ulkomaalainen, jolla ei ole oleskelulupaa työn tekemistä varten, voi saada luvan työskennellä ainoastaan, jos liittovaltion työvoimaviranomainen on antanut siihen suostumuksensa tai jos asetuksessa säädetään, että tällainen työskentely ilman tämän viranomaisen lupaa on laillista. Kyseisen viranomaisen asettamat rajoitukset luvan myöntämiselle on mainittava oleskeluluvassa.

18. Aufenthaltsgesetzin 4 §:n 5 momentissa säädetään, että ulkomaalaisen, jolla on assosiaatiosopimuksen mukainen oleskeluoikeus, on näytettävä tämä oikeus toteen esittämällä, että hänellä on oleskeluoikeuden osoittava asiakirja, jos hänellä ei ole sijoittautumislupaa eikä pysyvää oleskelulupaa unionissa. Oleskeluoikeuden osoittava asiakirja annetaan hakemuksesta.

19. Aufenthaltsgesetzin 39 §:n mukaan oleskelulupa, jossa ulkomaalaiselle annetaan lupa tehdä työtä, voidaan myöntää ainoastaan liittovaltion työvoimaviranomaisen suostumuksella, jollei laissa toisin säädetä. Suostumus voidaan antaa, kun siitä määrätään valtioiden välisissä sopimuksissa, laissa tai asetuksessa. Aufenthaltsgesetzin 50 §:n 1 momentissa säädetään, että ulkomaalaisen on poistuttava liittovaltion alueelta, jos hänellä ei ole tai ei enää ole tarvittavaa oleskelulupaa ja jos hänellä ei ole tai ei enää ole oleskeluoikeutta assosiaatiosopimuksen nojalla.

20. Aufenthaltsgesetzin 105 §:n 2 momentin mukaan ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyä työlupaa pidetään liittovaltion työvoimaviranomaisten rajoittamattomana hyväksyntänä työskentelylle.

C *Asiassa Eddline El-Yassini ja asiassa Gattoussi annettuihin tuomioihin perustuva oikeuskäytäntö*

21. Asiassa Eddline El-Yassini ja asiassa Gattoussi annetuissa tuomiossa[8] on jo otettu kantaa kysymykseen, joka muistuttaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen nyt käsiteltävässä asiassa esittämää kysymystä mutta liittyy toisenlaiseen oikeudelliseen asiayhteyteen. Ensin mainitussa asiassa sovellettavana oikeussääntönä oli Euroopan talousyhteisön ja Marokon kuningaskunnan yhteistyösopimus[9] ja jälkimmäisessä Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Tunisian tasavallan välisestä assosiaatiosta tehty Euro–Välimeri-sopimus.[10]

22. Kyseisissä asioissa vastaanottava jäsenvaltio on rajoittamalla oleskeluoikeutta rajoittanut kolmannen maan kansalaisen oikeutta työskennellä, vaikka tämä oikeus oli myönnetty hänelle työluvalla.[11]

7 — BGBl. 2004 I, s. 1950, sellaisena kuin se on julkaistu 25.2.2008 (BGBl. 2008 I, s. 162; jäljempänä Aufenthaltsgesetz).

8 — Asia C-416/96, tuomio 2.3.1999 (Kok., s. I-1209) ja asia C-97/05, tuomio 14.12.2006 (Kok., s. I-11917).

9 — Tämä sopimus on allekirjoitettu Rabatissa 27.4.1976 ja hyväksytty yhteisön nimissä 26.9.1978 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2211/78 (EYVL L 264, s. 1; jäljempänä ETY–Marokko-sopimus).

10 — Tämä sopimus on tehty Brysselissä 17.7.1995 ja hyväksytty Euroopan yhteisön ja Euroopan hiili- ja teräsyhteisön puolesta 26.1.1998 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 98/238/EY, EHTY (EYVL L 97, s. 1; jäljempänä Euro–Välimeri-sopimus).

11 — Ks. em. asia Gattoussi, tuomion 31 kohta.

23. Nour Eddline El-Yassini sai vuonna 1991 avioiduttuaan Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisen kanssa 12 kuukautta voimassa olevan oleskeluluvan Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Hän oli tehnyt palkattua työtä avioliiton solmimisesta lähtien. Erottuaan aviovaimostaan El-Yassini haki vuonna 1992 oleskelulupansa jatkamista erityisesti ETY–Marokko-sopimuksen 40 artiklan ensimmäisen kohdan perusteella, jonka mukaan kukin jäsenvaltio myöntää niille työntekijöille, jotka ovat Marokon kansalaisia ja työskentelevät sen alueella, sellaisen työoloja ja palkkaa koskevan järjestelyn, jossa näitä työntekijöitä ei millään tavalla syrjitä sen oman maan kansalaisiin nähden. Secretary of State for the Home Department hylkäsi El-Yassinin hakemuksen erityisesti sillä perusteella, että tässä määräyksessä käytetyllä sanamuodolla ”työoloja ja palkkaa” ei tarkoiteta marokkolaisen työntekijän oikeutta oleskella vastaanottavassa jäsenvaltiossa ja että sitä ei näin ollen voi ymmärtää siten, että sillä annettaisiin kyseiselle työntekijälle oikeus jatkaa työskentelyä kyseisessä valtiossa hänen oleskelulupansa voimassaolon päättymisen jälkeen.

24. Tunisian kansalainen Mohamed Gattoussi oli avioiduttuaan Saksan kansalaisen kanssa ja saatuaan luvan matkustaa tämän luo saanut kolmen vuoden pituisen oleskeluluvan ja sen jälkeen toistaiseksi voimassa olevan työluvan. Saatuaan tietää, että Gattoussi asui erossa aviopuolisostaan, Saksan viranomaiset rajoittivat hänen oleskelulupansa voimassaoloaikaa ja velvoittivat hänet poistumaan Saksan alueelta Tunisiaan karkottamisen uhalla. Samalla tavoin kuin edellä mainitussa asiassa Eddline El-Yassini kansalliset viranomaiset katsoivat, että Gattoussi ei voinut vedota oleskeluoikeuteen Euro–Välimeri-sopimuksen 64 artiklan 1 kohdan nojalla, jonka mukaan kukin jäsenvaltio myöntää työntekijöille, jotka ovat Tunisian kansalaisia ja työskentelevät sen alueella, sellaisen työoloja ja palkkaa sekä irtisanomista koskevan järjestelyn, jossa näitä työntekijöitä ei millään tavalla syrjitä sen oman maan kansalaisiin nähden.

25. Näissä molemmissa asioissa kansalliset viranomaiset kieltäytyivät jatkamasta hakijoiden oleskelulupaa siitä huolimatta, että heillä oli toistaiseksi voimassa oleva työlupa ja työpaikka, koska alkuperäistä perustetta oleskeluoikeuden myöntämiselle ei ollut enää olemassa hetkellä, jolloin heidän oleskelulupansa voimassaolo päättyi. Molemmissa asioissa oli siis ratkaistava, onko ETY–Marokko-sopimuksen 40 artiklan ensimmäistä kohtaa ja Euro–Välimeri-sopimuksen 64 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että jäsenvaltiot kieltäytyvät myöntämästä tällaisissa olosuhteissa oleskelulupaa.

26. Edellä mainitussa asiassa Eddline El-Yassini annetussa tuomiossa katsottiin, että ”yhteisön oikeuden nykytilassa ei periaatteessa ole kiellettyä se, että jäsenvaltio kieltäytyy uudistamasta sellaisen Marokon kansalaisen oleskelulupaa, jolle se on antanut luvan tulla alueelleen ja työskennellä siellä, silloin kun oleskeluoikeuden myöntämisen alkuperäistä syytä ei ole enää olemassa hetkellä, jolloin asianomaisen henkilön oleskeluluvan voimassaoloaika päättyy”.[12] Lisäksi tuomiossa todettiin, että ”se seikka, että kyseinen toimivaltaisten kansallisten viranomaisten toimenpide pakottaa asianomaisen henkilön päättämään työsuhteensa vastaanottavassa jäsenvaltiossa ennen työnantajan kanssa tehdyssä sopimuksessa sovittua määräaikaa, ei pääsääntöisesti ole omiaan vaikuttamaan kyseiseen tulkintaan”.[13]

27. Tuomiossa todettiin edelleen, että ”asia olisi kuitenkin toisin, jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaisi, että vastaanottava jäsenvaltio olisi myöntänyt marokkolaiselle siirtotyöläiselle työskentelyn osalta täsmällisiä oikeuksia, jotka olisivat laajempia kuin ne oikeudet, jotka sama valtio olisi myöntänyt kyseiselle henkilölle oleskelun osalta”.[14] Tilanne olisi tällainen, jos asianomainen jäsenvaltio olisi myöntänyt asianomaiselle oleskeluluvan ainoastaan lyhyemmäksi ajaksi kuin työluvan ja jos se tämän jälkeen ja ennen työluvan voimassaoloajan päättymistä kieltäytyisi uudistamasta oleskelulupaa ilman, että se perustelisi kieltäytymistä valtion oikeutetulla intressillä, kuten yleiseen järjestykseen tai turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvillä syillä.[15]

12 — Em. asia Eddline El-Yassini, tuomion 62 kohta.

13 — Ibid., tuomion 63 kohta.

14 — Ibid., tuomion 64 kohta.

15 — Ibid., tuomion 65 kohta.

28. ETY–Marokko-sopimuksen 40 artiklan ensimmäisen kohdan tehokas vaikutus edellyttää välttämättä sitä, että tilanteessa, jossa Marokon kansalaisella on asianmukainen lupa työskennellä jäsenvaltion alueella tietyn ajan, asianomainen voi nauttia koko tämän ajan oikeuksista, joita hänelle kyseisessä määräyksessä annetaan. [16]

29. Samoja perusteluja käytettiin myös edellä mainitussa asiassa Gattoussi annetussa tuomiossa. [17]

II Tosiseikat ja pääasian oikeudenkäynti

30. Turkin kansalainen Atilla Gülbahce saapui Saksan alueelle helmikuussa 1996 ja haki turvapaikkaa. Hän avioitui Saksan kansalaisen kanssa kesäkuussa 1997. Sittemmin hänen turvapaikkahakemuksensa hylättiin.

31. Gülbahce palasi lähtövaltioonsa toukokuussa 1998 ja tuli takaisin Saksan alueelle 8.6.1998 perheenyhdistämiseen oikeuttavan viisumin perusteella. Hän ilmoitti asuvansa osoitteessa, joka oli tuolloin hänen aviopuolisonsa osoite. Heinäkuussa 1998 paikallinen ulkomaalaistoimisto myönsi hänelle yhden vuoden voimassa olevan oleskeluluvan. Tätä lupaa jatkettiin 17.6.1999 aina 2.7.2001 asti. Samoihin aikoihin eli 29.9.1998 Bochumin (Saksa) työvoimatoimisto myönsi Gülbahcelle toistaiseksi voimassa olevan työluvan.

32. Vuoden 1999 helmikuusta marraskuuhun Gülbahce työskenteli Hampurin (Saksa) rakennusteollisuuden palveluksessa ja syyskuusta 2000 lähtien eri työnantajien palveluksessa edelleen Hampurissa. Kukin työsopimuksista kesti alle vuoden.

33. Gülbahce haki 1.7.2000 asuntoa Hampurissa, ja kesäkuussa 2001 hän toimitti Freie und Hansestadt Hamburgin ulkomaalaisvirastolle oleskelulupansa jatkamista koskevan hakemuksen työn perusteella.

34. Freie und Hansestadt Hamburg myönsi 16.8.2001 Gülbahcelle kaksi vuotta voimassa olevan oleskeluluvan, jota jatkettiin viimeisen kerran 20.1.2004 kahden vuoden ajaksi.

35. Heinäkuussa 2005 Freie und Hansestadt Hamburg sai tietää, että Gülbahcen aviopuoliso oli 2.11.1999 ilmoittanut kirjallisesti Ascherslebenin kaupungille (Saksa) asuvansa erossa puolisostaan 1.10.1999 alkaen. Gülbahce, jota Freie und Hansestadt Hamburg kuuli asiasta, vahvisti eronneensa pysyvästi aviopuolisostaan marraskuussa 2000. Työnsä vuoksi hän oli usein liikkunut koko Saksan alueella ja oleskellut puolisonsa luona vain viikonloppuisin ja loma-aikoina.

36. Joulukuussa 2005 Gülbahce haki oleskelulupansa jatkamista Atla GmbH:n palveluksessa Hampurissa marraskuussa 2004 aloittamansa työn vuoksi.

37. Freie und Hansestadt Hamburg peruutti Gülbahcelle 16.8.2001 ja 20.1.2004 myönnetyt oleskeluluvat taannehtivasti 6.2.2006 tekemällään päätöksellä, joka pysytettiin 29.8.2006 tehdyllä päätöksellä. Se hylkäsi oleskeluluvan jatkamista koskevan hakemuksen ja uhkasi karkottaa hänet Turkkiin. Sen mukaan Gülbahcen oleskelulupia ei olisi pitänyt jatkaa, koska hänen aviopuolisonsa ilmoituksen mukaan he eivät olleet viettäneet yhteiselämää kahta vuotta. Freie und Hansestadt Hamburg katsoo niin ikään, että Gülbahce ei voinut vedota oleskeluluvan jatkamiseksi päätöksen N:o 1/80 6 artiklaan, koska kumpaakaan lupaa jatkettaessa hän ei ollut ollut saman työnantajan palveluksessa vähintään yhtä vuotta. Lisäksi Gülbahce oli saanut kyseiset oleskeluluvat vilpillisesti, koska hänen ja hänen aviopuolisonsa yhteiselämä oli lakannut.

16 — Ibid., tuomion 66 kohta.

17 — Ks. tuomion 29–40 kohta.

38. Verwaltungsgericht (Saksa) hylkäsi 3.7.2007 antamallaan tuomiolla Gülbahcen Freie und Hansestadt Hamburgin päätöksestä nostaman kanteen sillä perusteella, että tämä oli perustellusti peruuttanut oleskeluluvat, koska aviopuolisoiden yhteiselämä ei ollut jatkunut kahta vuotta. Päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohta, johon Gülbahce vetosi toistaiseksi voimassa olevan työlupansa osalta, ei merkitse sitä, että Freie und Hansestadt Hamburgilla olisi ollut velvollisuus sallia hänen silloisen työskentelynsä jatkuminen hänen oleskelulupaansa jatkamalla.

39. Muutoksenhakutuomioistuin Hamburgisches Oberverwaltungsgericht muutti 29.5.2008 antamallaan tuomiolla Verwaltungsgerichtin tuomiota ja velvoitti Freie und Hansestadt Hamburgin myöntämään Gülbahcelle oleskeluluvan sillä perusteella, että toistaiseksi voimassa oleva työlupa antoi yhdessä päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdan kanssa avioliitosta riippumattoman oleskeluoikeuden. Turkkilaisella työntekijällä, joka kuuluu jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille ja jolla on säännönmukainen ja toistaiseksi voimassa oleva työlupa, on oikeus vedota tähän määräykseen, vaikka hän ei voi vedota saman päätöksen 6 artiklaan perustuviin oikeuksiin. Muutoksenhakutuomioistuimen mukaan asiassa on sovellettava analogisesti unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ETY–Marokko-sopimukseen ja Euro–Välimeri-sopimukseen perustuvista syrjintäkielloista. Häneltä olisi näin ollen voitu evätä oikeus tosiasialliseen työskentelyyn ainoastaan valtion oikeutetun intressin suojeluun eli yleiseen järjestykseen, turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvistä syistä. Tällaisia syitä ei kuitenkaan ollut, eikä Gülbahce ollut solminut lumeavioliittoa.

40. Valitusta käsitellyt Bundesverwaltungsgericht (Saksa) kumosi 8.12.2009 antamallaan tuomiolla 29.5.2008 annetun tuomion ja palautti asian uutta käsittelyä ja uutta päätöstä varten sillä perusteella, että muutoksenhakutuomioistuin oli virheellisesti lähtenyt siitä, että Gülbahcella olisi ollut oikeus oleskeluluvan jatkamiseen tai myöntämiseen päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdan nojalla ja toistaiseksi voimassa olevan työluvan myöntämisen vuoksi.

41. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että asian palauttamisen yhteydessä pidetyistä istunnoista sekä asianosaisten esittämistä selvityksistä käy ilmi, että Gülbahce on lokakuusta 2006 lähtien työskennellyt Hampurissa Consultin Bau GmbH:n palveluksessa, aluksi epäsäännöllisesti ja 2.11.2009 alkaen keskeytyksettä.

III Ennakkoratkaisukysymykset

42. Hamburgisches Oberverwaltungsgericht katsoi, että päätöksen N:o 1/80 määräysten tulkinnasta oli epätietoisuutta, ja päätti sen vuoksi lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten,

a) että turkkilainen työntekijä, jolle myönnettiin sääntöjenmukaisesti lupa tehdä jäsenvaltion alueella työtä tietyn (mahdollisesti rajoittamattoman) ajan, joka ylittää oleskeluluvan keston (niin sanottu yliaikainen työlupa), voi käyttää tähän lupaan perustuvia oikeuksiaan koko kyseisen ajanjakson, ellei valtion oikeutetun intressin suojeluun eli yleiseen järjestykseen, turvallisuuteen tai kansanterveyteen liittyvät syyt estä sitä

b) ja ettei jäsenvaltio voi viittaamalla työluvan myöntämisajankohtana voimassa oleviin kansallisiin säännöksiin, joiden mukaan se riippuu oleskeluluvasta, katsoa alusta pitäen, ettei työluvalla ole mitään vaikutusta työntekijän oleskeluoikeudelliseen asemaan (ks. ETY-Marokko-sopimuksen 40 artiklan ensimmäisen kohdan soveltamisalasta [em. asia Eddline] El-Yassini, – – tiivistelmän 3 kohta ja tuomion 62-65 kohta ja – – Euro–Välimeri-sopimuksen 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalasta [em. asia] Gattoussi, – – tiivistelmän 2 kohta ja tuomion 36-43 kohta)?

Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi:

2) Onko päätöksen N:o 1/80 13 artiklaa tulkittava siten, että standstill-lausekkeen mukaan jäsenvaltio ei myöskään saa poistaa laillisille työmarkkinoille kuuluvalta turkkilaiselta työntekijältä normatiivisella sääntelyllä (tässä: [Aufenthaltgesetz]) mahdollisuutta vedota päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdassa ilmaistun syrjintäkiellon rikkomiseen hänelle aikaisemmin myönnetyn, oleskeluluvan kestoa pidemmän työluvan osalta?

Jos tähän kysymykseen vastataan myöntävästi:

3) Onko päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, ettei siinä ilmaistulla syrjintäkiellolla kuitenkaan kielletä kansallisia viranomaisia peruuttamasta turkkilaiselle työntekijälle kansallisen oikeuden mukaan perusteettomasti myönnettyjä määräaikaisia oleskelulupia, kun niiden voimassaolo on päättynyt kansallisten säännösten mukaisesti, sellaisilta ajanjaksoilta, joina turkkilainen työntekijä on tosiasiallisesti käyttänyt hänelle tätä ennen sääntöjenmukaisesti myönnettyä toistaiseksi voimassa olevaa työlupaa ja tehnyt työtä?

4) Onko päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että tämä määräys koskee yksinomaan sellaista työtä, jota turkkilainen työntekijä, jolla on kansallisten viranomaisten hänelle sääntöjen mukaisesti myöntämä toistaiseksi voimassa oleva ja asiallisesti rajoittamaton työlupa, tekee sinä ajankohtana, jona hänelle toiseen tarkoitukseen myönnetty määräaikainen oleskelulupa päättyy, ja ettei turkkilainen työntekijä voi tässä tilanteessa näin ollen vaatia, että kansalliset viranomaiset sallivat myös tämän työn lopullisen päättymisen jälkeen hänen oleskelunsa uutta työtä varten - mahdollisesti uuden työpaikan hakemiseen tarpeellisen ajallisen keskeytyksen jälkeen?

5) Onko päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa tulkittava lisäksi siten, että syrjintäkiellolla (vain) kielletään vastaanottavan valtion kansallisia viranomaisia toteuttamasta oleskelun päättäviä toimenpiteitä sellaisen laillisille työmarkkinoille kuuluvan Turkin kansalaisen osalta, jolle ne antoivat alun perin laajemman oikeuden työn tekemiseen kuin oleskeluun, viimeksi myönnetyn oleskeluluvan voimassaolon päätyttyä, elleivät nämä toimenpiteet palvele valtion oikeutetun intressin suojelua, mutta mainitussa määräyksessä ei kuitenkaan aseteta velvollisuutta oleskeluluvan myöntämiseen?”

IV Asian arviointi

43. Gülbahce katsoo, että hänen oleskelulupiensa jatkaminen elokuussa 2001 ja tammikuussa 2004 ei ollut lainvastaista ja että hänellä oli oikeus vedota tähän jatkamiseen käyttääkseen hänelle syyskuussa 1998 myönnettyyn toistaiseksi voimassa olevaan työlupaan perustuvaa oikeuttaan työskennellä.

44. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Hamburgisches Oberverwaltungsgericht lähtee siitä, että Gülbahce ei voinut vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin oikeuksiin riitauttaakseen oleskelulupiensa peruuttamisen.

45. Totean kuitenkin, että päätöksen N:o 1/80 mukaan Gülbahce oli joulukuussa 2005 hakenut oleskelulupansa jatkamista Hampurissa Atla GmbH:n palveluksessa marraskuussa 2004 aloittamaansa työtä varten. Lisäksi päätöksessä todetaan, että Gülbahce aloitti vasta marraskuussa 2004 pidemmän työsuhteen, joka kesti kesäkuuhun 2006 asti. [18] Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää myös, että elokuussa 2001 ja tammikuussa 2004 myönnettyjen oleskelulupien peruuttamisen ja oleskelulupansa jatkamisesta kieltäytymisen ajankohtana eli helmikuussa 2006 Gülbahce oli ollut saman työnantajan palveluksessa yli yhden vuoden ajan. [19]

46. Nähdäkseni ei siis ole ilmeistä, ettei Gülbahce täyttänyt millään tavoin päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan edellytyksiä.

47. Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voidaan antaa vastaus, josta on sille hyötyä, sen esittämiä kysymyksiä on tarkasteltava aluksi ottamalla lähtökohdaksi olettama, jonka mukaan Gülbahce saattoi perustaa oikeutensa oleskelulupansa jatkamiseen päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan, ja tämän jälkeen ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tekemä olettama, jonka mukaan Gülbahce ei täytä tässä määräyksessä asetettuja edellytyksiä.

A *Gülbahce voi vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan perustuvaan oikeuteen*

48. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin selittää, että kansallisen lainsäädännön mukaan elokuussa 2001 ja tammikuussa 2004 myönnettyjen oleskelulupien peruuttamisella helmikuussa 2006 Gülbahcen kansallinen oleskeluoikeus päättyi taannehtivasti 3.7.2001 alkaen, eikä hän näin ollen voinut vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan. [20]

49. Tämä toteamus on nähdäkseni suoraan ristiriidassa unionin tuomioistuimen asiassa Unal antamassa tuomiossa [21] vahvistetun oikeuskäytännön kanssa.

50. Tuossa tuomiossa unionin tuomioistuin katsoi, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ensimmäistä luetelmakohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset peruuttavat turkkilaisen työntekijän oleskeluluvan taannehtivasti siitä päivästä alkaen, jona hänen lupansa myöntämistä koskeva kansallisen oikeuden mukainen peruste ei enää täyty, kun kyseinen työntekijä ei ole syyllistynyt mihinkään vilpilliseen menettelyyn ja kun peruuttaminen tapahtuu mainitussa 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa määrätyn säännönmukaisen yhden vuoden työskentelyjakson päätyttyä.

51. Unionin tuomioistuin katsoi, että saavutettujen oikeuksien kunnioittamisen yleisen periaatteen mukaan on niin, että kun Turkin kansalainen voi pätevästi vedota päätöksen N:o 1/80 jonkin määräyksen mukaisiin oikeuksiin, nämä oikeudet eivät enää riipu niiden syntymiseen johtaneiden olosuhteiden jatkumisesta, koska kyseisessä päätöksessä ei ole asetettu tällaista edellytystä. [22]

52. Arvioidessaan, oliko Unal saavuttanut tällaisia oikeuksia, unionin tuomioistuin piti ratkaisevana ajankohtaa, jolloin vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset tekivät päätöksen turkkilaisen työntekijän oleskeluluvan peruuttamisesta. [23]

18 — Ks. ennakkoratkaisupyynnön 23 kohta.

19 — Ks. ennakkoratkaisupyynnön 24 kohta.

20 — Ks. ennakkoratkaisupyynnön 23 kohta.

21 — Asia C-187/10, tuomio 29.9.2011 (Kok., s. I-9045).

22 — Em. asia Unal, tuomion 50 kohta.

23 — Ibid., tuomion 51 ja 52 kohta.

53. Pääasiassa Gülbahcen 16.8.2001 ja 20.1.2004 myönnetyt oleskeluluvat on peruutettu 6.2.2006 tehdyllä päätöksellä. Kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 45 kohdassa on todettu, Gülbahce oli kyseisenä ajankohtana todennäköisesti työskennellyt yli yhden vuoden ajan saman työnantajan palveluksessa.

54. Näin ollen ajankohtana, jona riidanalaiset oleskeluluvat peruutettiin, Gülbahce oli voinut saavuttaa oikeuksia päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan nojalla, mikä edellytti välttämättä, että hänellä oli kyseistä oikeutta vastaava oleskeluoikeus.[24] Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, täyttääkö Gülbahcen työskentelyjakso marraskuusta 2004 kesäkuuhun 2006 tässä määräyksessä tarkoitetun yhden vuoden säännönmukaista työskentelyä koskevan edellytyksen, kun otetaan huomioon, että turkkilaisella työntekijällä on oikeus työlupansa uusimiseen samaa työnantajaa varten pelkästään sillä perusteella, että hän on työskennellyt säännönmukaisesti yli vuoden.[25] Säännönmukainen työskentely edellyttää vakiintunutta ja varmaa asemaa vastaanottavan jäsenvaltion työmarkkinoilla ja tältä kannalta riidatonta oleskeluoikeutta.[26]

55. Turkin kansalaisen työskentely vilpillisen menettelyn, joka on johtanut tuomitsemiseen, johdosta myönnetyn oleskeluluvan perusteella tai sellaisen tilapäisen oleskeluluvan perusteella, joka on voimassa vain hänen odottaessaan lopullista päätöstä oleskeluoikeudestaan, ei voi synnyttää tällaiselle kansalaiselle päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan perustuvia oikeuksia.[27]

56. Esillä olevassa asiassa näyttää siltä, että Gülbahce ei ole syyllistynyt mihinkään vilpilliseen menettelyyn ja että hänellä oli lisäksi oleskelulupa ja toistaiseksi voimassa oleva työlupa, joiden perusteella hän saattoi työskennellä vapaasti Saksan alueella. On joka tapauksessa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana tarkistaa, täyttikö Gülbahce päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa asetetut edellytykset.

57. Näin ollen katson, että jos ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan Gülbahce täytti edellytyksen yhden vuoden säännönmukaisesta työskentelystä Saksan työmarkkinoilla elokuussa 2001 ja tammikuussa 2004 myönnettyjen oleskelulupien peruuttamisen ajankohtana, hän voisi vedota tässä määräyksessä hänelle annettuihin oikeuksiin oleskelulupansa jatkamiseksi eivätkä toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voisi siis peruuttaa hänen oleskelulupiaan taannehtivasti siitä päivästä lukien, jona kansallisessa oikeudessa oleskeluluvan myöntämiselle asetettu peruste lakkasi olemasta.

58. Jos ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin sitä vastoin toteaa, että Gülbahce ei täyttänyt tällaista edellytystä, se on perustellusti evännyt häneltä mahdollisuuden saada oleskelulupansa jatketuksi päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan perusteella.

59. Viimeksi mainitussa tilanteessa on selvitettävä, voiko Gülbahce vedota päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaan oleskelulupansa jatkamiseksi.

B *Gülbahce ei voi vedota päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan perustuvaan oikeuteen*

60. Ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa selvittää päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohdan sisältöä. Voiko Turkin kansalainen, jolla on toistaiseksi voimassa oleva työlupa, saada sen perusteella oleskelulupansa jatketuksi, vaikka saman päätöksen 6 artiklan 1 kohdan sanamuoto, jonka mukaisia edellytyksiä hän ei täytä, näyttää olevan sille esteenä?

24 — Ibid., tuomion 29 ja 30 kohta.

25 — Ibid., tuomion 38 kohta.

26 — Ibid., tuomion 31 kohta.

27 — Ibid., tuomion 47 kohta.

61. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin näyttää katsovan, että kyseisen päätöksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tilanteiden ei voida katsoa koskevan Gülbahcea, koska oleskeluluvan peruuttamisen aikaan hän ei ollut työskennellyt keskeytyksettä vähintään yhtä vuotta saman työnantajan palveluksessa.

62. Tarkasteltaessa aluksi ETY–Marokko-sopimuksen tai Euro–Välimeri-sopimuksen sääntöjen mahdollista analogista soveltamista on täsmennettävä, että näiden sopimusten ja assosiaatiosopimuksen välillä on ero.

63. Yhteisöjen tuomioistuin korosti itse edellä mainitussa asiassa Eddline El-Yassini antamansa tuomion 61 kohdassa tätä eroa todetessaan, että ETY-Marokko-sopimuksen ja assosiaatiosopimuksen sääntöjen välillä on merkittäviä eroja paitsi niiden sanamuotojen myös niiden tarkoituksen ja tavoitteen osalta, ja katsoi, että oikeuskäytäntöä, jota yhteisöjen tuomioistuin on luonut assosiaatiosopimuksen osalta, ei voida soveltaa vastaavasti ETY–Marokko-sopimukseen.

64. Tuossa tuomiossa todettiin, että assosiaatiosopimuksen tavoitteena oli turkkilaisten työntekijöiden asteittainen integroiminen Turkin tasavallan jäsenyyttä unionissa silmällä pitäen, kun taas ETY–Marokko-sopimus liittyy ainoastaan kattavaan taloudelliseen yhteistyöhön. [28]

65. Palautettuaan mieliin päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan sanamuodon yhteisöjen tuomioistuin totesi katsoneensa tässä asiayhteydessä vakiintuneesti, että turkkilainen työntekijä, joka täyttää kyseisen määräyksen ehdot, voi vaatia oleskelulupansa uudistamista vastaanottavassa jäsenvaltiossa jatkaakseen siellä säännönmukaista palkattua työtä. [29]

66. Todettuaan, että päätöksen N:o 1/80 määräykset ilmensivät sen erityistä systematiikkaa, yhteisöjen tuomioistuin päätteli johdonmukaisesti, että ETY–Marokko-sopimusta ei voitu tulkita analogisesti näiden määräysten kanssa.

67. Samoista syistä tämä toteamus pätee myös toisin päin.

68. Edellä mainitussa asiassa Eddline El-Yassini annetun tuomion 53 kohdassa todettiin, että turkkilaisen työntekijän oleskeluluvan uudistaminen säännönmukaisen palkatun työn jatkamiseksi edellyttää, että päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan ehdot täyttyvät. Tällä määräyksellä ei kuitenkaan ole vastinetta ETY–Marokko-sopimuksessa. Yksinään tämä seikka puoltaisi Gülbahcen esittämän analogisen tulkinnan hylkäämistä. Näin on erityisesti siksi, että kyseinen määräys on tarkoituksensa ja tavoitteensa vuoksi erottamaton osa assosiaatiosopimuksen järjestelmää.

69. Tästä seuraa mielestäni, että tuossa tuomiossa esitetty ei ole sovellettavissa nyt tarkasteltavaan tapaukseen.

70. Jos Gülbahce ei täytä päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan edellytyksiä, hän ei voi vedota oikeuteen saada oleskelulupansa uudistetuksi tai jatketuksi tämän päätöksen perusteella.

71. Edellä mainitussa asiassa Unal annetusta tuomiosta ilmenee, että kun päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaan perustuviin oikeuksiin voidaan vedota saavutettuina oikeuksina, sillä, että alkuperäisiä edellytyksiä niiden saavuttamiselle ei enää ole, ei ole merkitystä. [30] Jos kyseisen 6 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu työskentelyn vähimmäiskestoa koskeva edellytys ei kuitenkaan täyty, siitä seuraavia oikeuksia ei ole voitu saavuttaa.

72. Näin ollen seuraavaksi voidaan täsmentää päätöksen 10 artiklan 1 kohdan sisältöä.

28 — Ks. tuomion 54 ja 58 kohta.

29 — Ks. em. asia Eddline El-Yassini, tuomion 53 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

30 — Ks. tuomion 50 kohta.

73. Tämä määräys on itsessään osa assosiaatiosopimuksen ja päätöksen N:o 1/80 erityistä järjestelmää. Sillä siis täydennetään saman päätöksen 6 artiklan 1 kohtaa, eikä se ole sen kanssa ristiriidassa, toisin kuin Gülbahcen esittämässä tulkinnassa katsotaan. Viimeksi mainitussa määräyksessä määrätään asteittain toteutettavasta integroinnista, ja siinä käyttöön otettu prosessi alkaa järjestelmällä, jolla rajoitetaan laillisille työmarkkinoille kuuluvien turkkilaisten työntekijöiden oikeuksia.

74. Työskentelyoikeuden saavuttamista koskeva asteittainen järjestelmä käsittää alkuvaiheissaan rajoituksia, jotka muistuttavat kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää, kuten ilmenee päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan toisesta luetelmakohdasta, jonka mukaan jäsenvaltioiden työntekijöille on annettava etusija. Nämä rajoitukset ovat perusteltuja assosiaatiosopimuksen taustalla vaikuttavan ajatusmallin vuoksi ja koskevat työnhakuoikeuden saavuttamista.

75. Kun tämä oikeus on kerran saavutettu ja työpaikka saatu, kyseisen oikeuden käyttämisedellytysten osalta ei sitä vastoin sallita minkäänlaista syrjintää. Tästä muistutetaan nähdäkseni päätöksen 10 artiklan 1 kohdassa.

76. Katson näin ollen, että turkkilaisten työntekijöiden työhön pääsyn edellytyksistä määrätään ainoastaan päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa, eikä siten myös päätöksen 10 artiklan 1 kohdassa voida säännellä näitä työhön pääsyn edellytyksiä ja antaa asianomaiselle oikeutta perustaa oleskelulupansa jatkamista koskeva hakemus viimeksi mainittuun määräykseen.

77. Assosiaatiosopimusta koskevilla määräyksillä ei unionin oikeuden nykytilassa loukata jäsenvaltioiden toimivaltaa säännellä Turkin kansalaisten maahantuloa eikä myöskään heidän ensimmäisen työskentelynsä edellytyksiä, vaan niillä määrätään ainoastaan niiden turkkilaisten työntekijöiden asemasta, jotka jo ovat säännönmukaisesti integroituneet vastaanottavaan jäsenvaltioon päätöksen N:o 1/80 6 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti, koska he ovat työskennelleet siellä säännönmukaisesti tietyn aikaa.[31] Näin ollen on todettava, että Turkin kansalaisen ensimmäisestä luvasta tulla jäsenvaltion alueelle säädetään lähtökohtaisesti yksinomaan kyseisen jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa ja että asianomainen voi vedota unionin oikeuden perusteella tiettyihin palkkatyön harjoittamista tai itsenäistä ammatinharjoittamista ja vastaavasti oleskelulupaa koskeviin oikeuksiin ainoastaan, mikäli hän jo on säännönmukaisesti kyseessä olevassa jäsenvaltiossa.[32]

78. Assosiaatiosopimuksessa ei siis anneta turkkilaisille työntekijöille minkäänlaista oleskeluoikeutta.

79. Jos turkkilaisen työntekijän, joka ei täytä päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdan edellytyksiä, katsottaisiin voivan vedota saman päätöksen 10 artiklan 1 kohtaan, jäsenvaltiot velvoitettaisiin näin ollen jatkamaan tämän työntekijän oleskelulupaa vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten sääntöjenvastaiseksi toteamasta tilanteesta riippumatta.

80. Tällainen tulkinta johtaisi turkkilaiselle työntekijälle annettavaan oleskeluoikeuteen, jos hänellä on toistaiseksi voimassa oleva työlupa. Tällaisesta oikeudesta ei ole määrätty assosiaatiosopimuksessa, minkä lisäksi se loukkaa jäsenvaltioiden toimivaltaa säännellä Turkin kansalaisten maahantuloa päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen oikeuksien saavuttamiseen asti.

81. Tämä tulkinta voisi vaarantaa päätöksellä N:o 1/80 käyttöön otetun järjestelmän.

82. Kaikista näistä syistä katson, että päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että turkkilainen työntekijä, jolla on toistaiseksi voimassa oleva työlupa ja joka ei täytä tämän päätöksen 6 artiklan 1 kohdassa asetettuja edellytyksiä, ei voi vedota ensin mainittuun määräykseen saadakseen oleskelulupansa vastaanottavassa jäsenvaltiossa jatketuksi.

31 — Ks. yhdistetyt asiat C-317/01 ja C-369/01, Abatay ym., tuomio 21.10.2003 (Kok., s. I-12301, 63 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Ks. myös em. asia Unal, tuomion 41 kohta.

32 — Em. asia Abatay ym., tuomion 65 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen.

V Ratkaisuehdotus

83. Kaiken edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Hamburgisches Oberverwaltungsgerichtille seuraavasti:

1) Assosiaation kehittämisestä 19.9.1980 tehdyn assosiaationeuvoston, joka perustettiin Euroopan talousyhteisön ja Turkin välisellä assosiaatiosopimuksella, jonka allekirjoittivat Ankarassa 12.9.1963 yhtäältä Turkin tasavalta sekä toisaalta ETY:n jäsenvaltiot ja yhteisö, päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että jäsenvaltio ei voi peruuttaa turkkilaisen työntekijän oleskelulupaa taannehtivasti siitä päivästä lukien, jona kansallisen oikeuden mukainen luvan myöntämisperuste on lakannut, kun tämä työntekijä ei ole syyllistynyt vilpilliseen menettelyyn ja kun peruuttaminen tapahtuu tässä määräyksessä tarkoitetun yhden vuoden säännönmukaisen työskentelyjakson päätyttyä.

2) Päätöksen N:o 1/80 10 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että turkkilainen työntekijä, jolla on toistaiseksi voimassa oleva työlupa ja joka ei täytä tämän päätöksen 6 artiklan 1 kohdassa asetettuja edellytyksiä, ei voi vedota ensin mainittuun määräykseen saadakseen oleskelulupansa vastaanottavassa jäsenvaltiossa jatketuksi.